

Gorgiás

Testimonia DK 82 A

A 1 = Filostratos, Vitae sophistarum I, 9, 1-6

Σικελία Γοργίαν ἐν Λεοντίνοις ἤνεγκεν, ἐς ὃν ἀναφέρειν ἠγώμεθα τὴν τῶν σοφιστῶν τέχνην ὥσπερ ἐς πατέρα· εἰ γὰρ τὸν Αἰσχύλον ἐνθυμηθείημεν, ὡς πολλὰ τῆι τραγωιδίαι ξυνεβάλετο ἐσθῆτί τε αὐτὴν κατασκευάσας καὶ ὀκρίβαντι ὑψηλῶι καὶ ἠρώων εἶδεσιν ἀγγέλοις τε καὶ ἐξαγγέλοις καὶ οἷς ἐπὶ σκηνῆς τε καὶ ὑπὸ σκηνῆς χρῆ πράττειν, τοῦτο ἂν εἶη καὶ ὁ Γοργίας τοῖς ὁμοτέχνους. (2) ὀρμῆς τε γὰρ τοῖς σοφισταῖς ἤρξε καὶ παραδοξολογίας καὶ πνεύματος καὶ τοῦ τὰ μεγάλα μέγਾਲως ἐρμηνεύειν, ἀποστάσεών τε καὶ προσβολῶν, ὑφ' ὧν ὁ λόγος ἡδίων ἑαυτοῦ γίγνεται καὶ σοβαρώτερος, περιεβάλλετο δὲ καὶ ποιητικὰ ὀνόματα ὑπὲρ κόσμου καὶ σεμνότητος. (3) ὡς μὲν οὖν καὶ ῥᾶιστα ἀπεσχεδιάζεν, εἰρηταί μοι κατὰ ἀρχὰς τοῦ λόγου (A 1a), διαλεχθεὶς δὲ Ἀθήνησιν ἤδη γηράσκων εἰ μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐθαυμάσθη, οὐπω θαῦμα, ὁ δὲ, οἶμαι, καὶ τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἀνηρτήσατο, Κριτίαν μὲν καὶ Ἀλκιβιάδην νέω ὄντε, Θουκυδίδην δὲ καὶ Περικλέα ἤδη γηράσκοντε. καὶ Ἀγάθων δὲ ὁ τῆς τραγωιδίας ποιητής, ὃν ἡ κωμωιδία σοφόν τε καὶ καλλιεπῆ οἶδε, πολλαχοῦ τῶν ἰάμβων γοργιάζει. (4) ἐμπρέπων δὲ καὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων πανηγύρεσι τὸν μὲν λόγον Πυθικὸν (B 9) ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἤχησεν, ἐφ' οὗ καὶ χρυσοῦς ἀνετέθη, ἐν τῷ τοῦ Πυθίου ἱερῶι, ὁ δὲ Ὀλυμπικὸς (B 7. 8a) λόγος ὑπὲρ τοῦ μεγίστου αὐτῶι ἐπολιτεύθη. στασιάζουσαν γὰρ τὴν Ἑλλάδα ὀρῶν ὁμονοίας ξύμβουλος αὐτοῖς ἐγένετο τρέπων ἐπὶ τοὺς βαρβάρους καὶ πείθων ἄθλα ποιεῖσθαι τῶν ὄπλων μὴ τὰς ἀλλήλων πόλεις, ἀλλὰ τὴν τῶν βαρβάρων χώραν. (5) ὁ δὲ Ἐπιτάφιος (B 6), ὃν διῆλθεν Ἀθήνησιν, εἰρηταί μὲν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων πεσοῦσιν οὐς Ἀθηναῖοι δημοσίαι ξὺν ἐπαίνοις ἔθαψαν, σοφίαι δὲ ὑπερβαλλούση σύγκειται· παροξύνων τε γὰρ τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ Μήδους τε καὶ Πέρσας καὶ τὸν αὐτὸν νοῦν τῷ Ὀλυμπικῶι ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὁμονοίας μὲν τῆς πρὸς τοὺς Ἑλληνας οὐδὲν διῆλθεν, ἐπειδὴ πρὸς Ἀθηναίους ἦν

ἀρχῆς ἐρῶντας, ἦν οὐκ ἦν κτήσασθαι μὴ τὸ δραστήριον αἰρουμένους, ἐνδιέτριψε δὲ τοῖς τῶν Μηδικῶν τροπαίων ἐπαίνοις, ἐνδεικνύμενος αὐτοῖς, ὅτι ἴτ' ἀ μὲν ... θρήνους' (B 5b). (6) λέγεται δὲ ὁ Γοργίας ἐς ὀκτῶ καὶ ἑκατὸν ἐλάσας ἔτη μὴ καταλυθῆναι τὸ σῶμα ὑπὸ τοῦ γήρωσ, ἀλλ' ἄρτιος καταβιῶναι καὶ τὰς αἰσθήσεις ἡβῶν.

A 1a = Filostratos, Vitae sophistarum I, 1

ἤρξε δὲ τῆς μὲν ἀρχαιοτέρας (σοφιστικῆς) Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐν Θετταλοῖς ... σχεδίου τε λόγου Γοργίας ἄρξαι (sc. δοκεῖ)· παρελθὼν γὰρ οὗτος ἐς τὸ Ἀθηναίων θέατρον ἐθάρρησεν εἰπεῖν ἴπροβάλλετε' καὶ τὸ κινδύνευμα τοῦτο πρῶτος ἀνεφθέγγετο, ἐνδεικνύμενος δήπου πάντα μὲν εἰδένα, περὶ παντὸς δ' ἂν εἰπεῖν ἐφίεις τῷ καιρῷ.

A 2 = Suidás, Lexicon

Γοργίας Χαρμαντίδου Λεοντῖνος, ῥήτωρ, μαθητῆς Ἐμπεδοκλέους, διδάσκαλος Πώλου Ἀκραγαντίνου καὶ Περικλέους καὶ Ἰσοκράτους καὶ Ἀλκιδάμαντος τοῦ Ἐλαΐτου, ὃς αὐτοῦ καὶ τὴν σχολὴν διεδέξατο· ἀδελφὸς δὲ ἦν τοῦ ἱατροῦ Ἡροδίκου (A 2a).

Πορφύριος δὲ αὐτὸν ἐπὶ τῆς π Ὀλυμπιάδος (-460/-457) τίθησιν· ἀλλὰ χρῆ νοεῖν πρῆσβύτερον αὐτὸν εἶναι.

οὗτος πρῶτος τῷ ῥητορικῷ εἶδει τῆς παιδείας δύναμιν τε φραστικὴν καὶ τέχνην ἔδωκε, τροπαῖς τε καὶ μεταφοραῖς καὶ ἀλληγορίαις καὶ ὑπαλλαγαῖς καὶ καταχρήσεσι καὶ ὑπερβάσεσι καὶ ἀναδιπλώσεσι καὶ ἐπαναλήψεσι καὶ ἀποστροφαῖς καὶ παρισώσεσιν ἐχρήσατο. ἔπραττε δὲ τῶν μαθητῶν ἕκαστον μνάσ ρ. ἐβίω δὲ ἔτη ρθ, καὶ συνεγράψατο πολλά.

A 2a = Platón, Gorgias 448b

εἰ ἐτύγχανε Γοργίας ἐπιστήμων ὢν τῆς τέχνης ἥσπερ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἡρόδικος, τί ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως;

A 3 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum VIII, 58

καὶ ἰατρὸς ἦν καὶ ῥήτωρ ἄριστος. Γοργίαν γοῦν τὸν Λεοντῖνον αὐτοῦ γενέσθαι μαθητὴν, ἄνδρα ὑπερέχοντα ἐν ῥητορικῇ καὶ Τέχνην ἀπολελοιπότα ... τοῦτόν φησιν ὁ Σάτυρος λέγειν, ὡς αὐτὸς παρείη τῷ Ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι.

A 4/1 = Diodóros, Bibliotheca historica XII, 53, 1 Vogel

ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν Λεοντῖνοι, Χαλκιδέων μὲν ὄντες ἄποικοι, συγγενεῖς δὲ Ἀθηναίων ἔτυχον ὑπὸ Συρακοσίων πολεμούμενοι· πιεζόμενοι δὲ τῷ πολέμῳ καὶ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Συρακοσίων κινδυνεύοντες ἀλῶναι κατὰ κράτος ἐξέπεμψαν πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας ἀξιοῦντες τὸν δῆμον βοηθῆσαι τὴν ταχίστην καὶ τὴν πόλιν ἑαυτῶν ἐκ τῶν κινδύνων ῥύσασθαι. (2) ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ἀρχιπρεσβευτῆς Γοργίας ὁ ῥήτωρ, δεινότητι λόγου πολὺ προέχων τῶν καθ' ἑαυτόν. οὗτος καὶ τέχνας ῥητορικὰς πρῶτος ἐξεῦρε καὶ κατὰ τὴν σοφιστείαν τοσοῦτο τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν, ὥστε μισθὸν λαμβάνειν παρὰ τῶν μαθητῶν μνᾶς ἑκατόν. (3) οὗτος οὖν καταντήσας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παραχθείς εἰς τὸν δῆμον διελέχθη τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῆς συμμαχίας καὶ τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως ἐξέπληξε τοὺς Ἀθηναίους ὄντας εὐφυεῖς καὶ φιλολόγους. (4) πρῶτος γὰρ ἐχρήσατο τοῖς λέξεως σχηματισμοῖς περιττοτέροις καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ διαφέρουσιν, ἀντιθέτοις καὶ ἰσοκώλοις καὶ παρίσοις καὶ ὁμοιοτελεύτοις καὶ τισὶν ἑτέροις τοιούτοις, ἃ τότε μὲν διὰ τὸ ξένον τῆς κατασκευῆς ἀποδοχῆς ἤξιοῦτο, νῦν δὲ περιεργίαν ἔχειν δοκεῖ καὶ φαίνεται καταγέλαστα πλεονάκεις καὶ κατακόρως τιθέμενα. (5) τέλος δὲ πείσας τοὺς Ἀθηναίους συμμαχῆσαι τοῖς Λεοντῖνοις οὗτος μὲν θαυμασθεὶς ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐπὶ τέχνῃ ῥητορικῇ τὴν εἰς Λεοντίνους ἐπάνοδον ἐποιήσατο.

A 4/2 = Dionýsios Halikarn., De Lysia 3.18 Usener

δηλοῖ δὲ τοῦτο Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος ἐν πολλοῖς πάνυ φορτικὴν τε καὶ ὑπέρογκον ποιῶν τὴν κατασκευὴν καὶ ὀυ πόρρω διθυράμβων τινῶν (Platón, Phaedrus 238d) ἔνια φθεγγόμενος, καὶ τῶν ἐκείνου συνουσιαστῶν οἱ περὶ

Λικύμνιον καὶ Πῶλον. ἤψατο δὲ καὶ τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων ἢ ποιητικὴ τε καὶ τροπικὴ φράσις, ὡς μὲν Τίμαιός φησι (fr. 95; FHG I, 216) Γοργίου ἄρξαντος ἡνίκ' Ἀθήναζε πρεσβεύων κατεπλήξατο τοὺς ἀκούοντας τῇ δημηγορίᾳ, ὡς δὲ τάληθές ἔχει, τὸ καὶ παλαιότερον αἰεὶ τι θαυμαζομένη.

A 5 = Xenofón, Anabasis II, 6, 16n Marchant

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθύς μὲν μειράκιον ὧν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός καὶ διὰ ταύτην ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ.

A 5a /1 = Aristofanés, Aves 1694-1705 Coulon-van Daele

ἔστι δ' ἐν Φαναῖσι πρὸς τῇ
 κλεψύδρῳ πανοῦργον
 ἐγγλωπτογαστόρων γένος,
 οἱ θερίζουσίν τε καὶ
 σπείρουσι καὶ τρυγῶσι ταῖς
 γλώτταισι συκάζουσί τε·
 βάρβαροι δ' εἰσὶν γένος
 Γοργίᾳ τε καὶ Φίλιπποι,
 κάπῃ τῶν ἐγγλωπτογαστό-
 ρων ἐκείνων τῶν Φιλίππων
 πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς ἢ
 γλῶττα χωρὶς τέμνεται.

A 5a /2 = Aristofanés, Vespae 420

Ἡράκλεις καὶ κέντρο' ἔχουσιν. οὐχ ὀροῖς ᾧ δέσποτα;
 - οἷς γ' ἀπώλεσαν Φίλιππον ἐν δίκημιν τὸν Γοργίου.

A 6 = Pseudo-Plútarchos, Vit. X or. p. 832f

γέγονε (Ἄντιφῶν) δὲ κατὰ τὰ Περσικὰ καὶ Γοργίαν τὸν σοφιστὴν, ὀλίγωι νεώτερος αὐτοῦ.

A 7/1 = Pausaniás, Graeciae descriptio VI, 17, 7-9 ed. F. Spiro

καὶ τὸν Λεοντῖνον Γοργίαν ἰδεῖν ἔστιν· ἀναθεῖναι δὲ τὴν εἰκόνα ἐς Ἰολυμπίαν φησὶν Εὐμόλπος ἀπόγονος τρίτος Δηϊκράτους συνοικήσαντος ἀδελφῆι τῆι Γοργίου· (8) οὗτος ὁ Γοργίας πατρὸς μὲν ἦν Χαρμαντίδου, λέγεται δὲ ἀνασώσασθαι μελέτην λόγων πρῶτος ἡμελημένην τε ἐς ἅπαν καὶ ἐς λήθην ὀλίγου δεῖν ἤκουσαν ἀνθρώποις. εὐδοκιμῆσαι δὲ Γοργίαν λόγων ἔνεκα ἔν τε πανηγύρει τῆι Ἰολυμπικῆι φασὶ καὶ ἀφικόμενον κατὰ πρεσβείαν ὁμοῦ Τεισίαι παρ' Ἀθηναίους ... (9) ἀλλὰ γε ἐκείνου τε ἐς πλέον τιμῆς ἀφίκετο ὁ Γοργίας παρὰ Ἀθηναίους, καὶ Ἰάσων ἐν Θεσσαλίαι τυραννήσας (-380/-370), Πολυκράτους οὐ τὰ ἔσχατα ἐνεγκαμένου διδασκαλείου τοῦ Ἀθήνησι, τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἐπίπροσθεν αὐτὸν ὁ Ἰάσων ἐποιήσατο. βιώναι δὲ ἔτη πέντε φασὶν ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

A 7/2 = Pausaniás, Graeciae descriptio X 18, 7 Spiro

ἐπίχρυσος δὲ εἰκὼν ἀνάθημα Γοργίου τοῦ ἐκ Λεοντίνων αὐτὸς Γοργίας ἔστιν (εἰκῶν).

A 7/3 = Cicero, De orat. III, 32, 129

cui (Gorg.) tantus honos habitus est a Graecia, soli ut ex omnibus Delphis non inaurata statua, sed aurea statueretur.

A 7/4 = Plinius, Natur. hist. XXXIII, 83

hominum primus et auream statuam et solidam LXX (?) circiter olympiade Gorgias Leontinus Delphis in templo posuit sibi. tantus erat docendae artis oratoriae quaestus.

A 8 = Epigr. 875a; p. 534 Kaibel

Χαρμαντίδου Γοργίας Λεοντίνος.

τὴμ μὲν ἀδελφὴν Δηϊκράτης τὴγ Γοργίου ἔσχεν,
 ἐκ ταύτης δ' αὐτῶι γίγνεται Ἴπποκράτης.
 Ἴπποκράτους δ' Εὐμόλπος, ὃς εἰκόνα τήνδ' ἀνέθηκεν
 δισσῶν, παιδείας καὶ φιλίας ἔνεκα.
 Γοργίου ἀσκῆσαι ψυχὴν ἀρετῆς ἐς ἀγῶνας
 οὐδεὶς πω θνητῶν καλλίον' εὗρε τέχνην·
 οὐ καὶ Ἀπόλλωνος γυάλοις εἰκῶν ἀνάκειται
 οὐ πλούτου παράδειγμ', εὐσεβείας δὲ τρόπων.

A 8a = Platón, Apologia 19e

τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἴός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ
 Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἴππίας ὁ Ἥλειος.

A 9 = Aelianus, Varia historia XII, 32 Hercher

Ἴππίαν δὲ καὶ Γοργίαν ἐν πορφυραῖς ἐσθῆσι προϊέναι διαρρεῖ λόγος.

A 10 /1 = Apollodóros, Histor. (F GrHist. 244F 33)

ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιώναι.

A 10 /2 = Olympiodóros, In Plat. Gorg. (Neue Jahrb. Suppl. 14 / 1848 ed. A. Jahn) p. 112

δεύτερον δὲ ἐροῦμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν χρόνων ἦσαν, ὁ μὲν Σωκράτης ἐπὶ τῆς οἰ
 Ὀλυμπιάδος τῶι γ' ἔτει (-470/-469) ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Πυθαγόρειος, ὁ διδάσκαλος
 Γοργίου, ἐφοίτησεν παρ' αὐτῶι. ἀμέλει καὶ γράφει ὁ Γοργίας Περὶ φύσεως
 σύγγραμμα οὐκ ἄκομψον τῆι πδ Ὀλυμπιάδι (-444/-441). ὥστε κη ἔτεσιν ἢ ὀλίγωι
 πλείοσιν εἶναι πρῶτον τὸν Σωκράτη. ἄλλως τέ φησιν ἐν τῶι Θεαιτήτῳ ὁ Πλάτων
 (183e, cfr. 28 A 5) ὅτι ἄνέτος ὢν κομιδῆι ἐνέτυχον Παρμενίδη ὄντι πάνυ πρεσβύτη
 καὶ εὖρον βαθύτατον ἄνδρα'. οὗτος δὲ ὁ Παρμενίδης διδάσκαλος ἐγένετο
 Ἐμπεδοκλέους τοῦ διδασκάλου Γοργίου. καὶ ὁ Γοργίας δὲ πρεσβύτερος ἦν· ὡς
 γὰρ ἰστόρηται τέθνηκεν ὢν ρθ ἔτων, ὥστε περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἦσαν.

A 11 = Athénaios, Deipnosophistae XII, 548c-d (= XII, 71 Kaibel)

Γοργίας ὁ Λεοντίνος, περὶ οὗ φησιν ὁ αὐτὸς Κλέαρχος ἐν τῷ ἡ τῶν Βίων (fr. 15; FHG II 308), ὅτι διὰ τὸ σωφρόνως ζῆν σχεδὸν π (?) ἔτη τῷ φρονεῖν συνεβίωσεν. καὶ ἐπεὶ τις αὐτὸν ἤρετο τίνι διαίτη χρώμενος οὕτως ἐμμελῶς καὶ μετὰ αἰσθήσεως τοσοῦτον χρόνον ζήσειεν, 'οὐδὲν πώποτε, εἶπεν, ἡδονῆς ἔνεκεν πράξας'. Δημήτριος δὲ ὁ Βυζάντιος ἐν δ Περὶ ποιημάτων Ἰσοκράτους, φησίν, ὁ Λεοντίνος ἐρωτηθεὶς, τί αὐτῷ γέγονεν αἴτιον τοῦ βιώσαι πλείω τῶν ὀ ἐτῶν, ἔφη 'τὸ μηδὲν πώποτε ἑτέρου (?) ἔνεκεν πεποικέναι'.

A 12 = Cicero, Cato 5, 12

cuius (Isokrates) magister Leontinus Gorgias centum et septem complevit annos neque umquam in suo studio atque opere cessavit. qui cum ex eo quaereretur, cur tam diu vellet esse in vita, 'nihil habeo', inquit, 'quod accusem senectutem'.

A 13 /1 = Plinius, Natur. hist. VII, 156

indubitatum est Gorgian Siculum centum et octo vixisse.

A 13 /2 = Pseudo-Lúkianos, Macrob. 23

ῥητόρων δὲ Γοργίας, ὃν τινες σοφιστὴν καλοῦσιν, ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ· τροφῆς δὲ ἀποσχόμενος ἐτελεύτησεν· ὃν φασιν ἐρωτηθέντα τὴν αἰτίαν τοῦ μακροῦ γήρωος καὶ ὑγιεινοῦ ἐν πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν εἰπεῖν διὰ τὸ μηδέποτε συμπεριενεχθῆναι ταῖς ἄλλων εὐωχίαις.

A 14 = Quintil. III, 1, 8n

artium autem scriptores antiquissimi Corax et Tisias Siculi, quos insecutus est vir eiusdem insulae Gorgias Leontinus, Empedoclis, ut traditur, discipulus. is beneficio longissimae aetatis (nam centum et novem vixit annos) cum multis simul floruit, ideoque et illorum, de quibus supra dixi, fuit aemulus et ultra Socraten usque duravit.

A 15 = Aelianus, Varia hist. II, 35

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐπὶ τέρματι ὧν τοῦ βίου καὶ γεγηρακῶς εὖ μάλα ὑπὸ τινος ἀσθενείας καταληφθεὶς, κατ' ὀλίγον ἐς ὕπνον ὑπολισθαίνων ἔκειτο. ἐπεὶ δέ τις αὐτὸν παρῆλθε τῶν ἐπιτηδείων ἐπισκοπούμενος καὶ ἤρετο ὅ τι πράττοι, ὁ Γοργίας ἀπεκρίνατο· ἤδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι τὰδελεφῶνι'.

A 15a = Athénaios, *Deipnosophistae* XI, 505d (XI, 113 Kaibel)

λέγεται δὲ ὡς καὶ ὁ Γοργίας αὐτὸς ἀναγνοῦς τὸν ὁμώνυμον αὐτῶν διάλογον πρὸς τοὺς συνήθεις ἔφη·

ὡς καλῶς οἶδε Πλάτων ἰαμβίζειν.

A 16 = Quintil., *Inst.* III, 1, 13

his successere multi, sed clarissimus Gorgiae auditorum Isocrates. quamquam de praeceptore eius inter auctores non convenit, nos tamen Aristoteli (fr. 139 R.) credimus.

A 17 = Pseudo-Plútarchos, *Vit.* X or.; p. 838d

ἦν δὲ καὶ αὐτοῦ τράπεζα πλησίον, ἔχουσα ποιητάς τε καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ Γοργίαν εἰς σφαῖραν ἀστρολογικὴν βλέποντα αὐτὸν τε τὸν Ἴσοκράτην παρεστῶτα.

A 18 = Ísokratés, *Antidosis* (oratio 15), 155-156

ὁ δὲ πλεῖστα κτησάμενος, ὧν ἡμεῖς μνημονεύομεν, Γοργίας ὁ Λεοντῖνος, οὗτος διατρίψας μὲν περὶ Θετταλίαν, ὅτ' εὐδαιμονέστατοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν, πλεῖστον δὲ χρόνον καὶ βιούς καὶ περὶ τὸν χρηματισμὸν τοῦτον γενόμενος, (156) πόλιν δ' οὐδεμίαν καταπαγίως οἰκήσας οὐδὲ περὶ τὰ κοινὰ δαπανηθεὶς οὐδ' εἰσφορὰν εἰσενεγκεῖν ἀναγκασθεὶς, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οὔτε γυναικὰ γήμας οὔτε παῖδας ποιησάμενος, ἀλλ' ἀτελής γενόμενος καὶ ταύτης τῆς ληιουργίας τῆς ἐνδεδελεχέστατης καὶ πολυτελεστάτης, τοσοῦτον προλαβὼν πρὸς τὸ πλεῖω κτήσασθαι τῶν ἄλλων, χιλίους μόνους στατήρας κατέλιπεν.

A 19 /1 = Platón, *Meno* 70a-b

ὦ Μένων, πρὸ τοῦ μὲν Θετταλοὶ εὐδόκιμοι ἦσαν ἐν τοῖς Ἑλλησιν καὶ ἐθαυμάζοντο ἐφ' ἵππικῇ τε καὶ πλούτῳ, νῦν δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ ἐπὶ σοφίαι, καὶ οὐχ ἤκιστα οἱ τοῦ σοῦ ἐταίρου Ἀριστίππου πολῖται Λαρισαῖοι. τούτου δὲ ὑμῖν αἰτιός ἐστι Γοργίας· ἀφικόμενος γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἐραστὰς ἐπὶ σοφίαι εἵληφεν Ἀλευαδῶν τε τοὺς πρώτους, ὧν ὁ σὸς ἐραστής ἐστιν Ἀρίστιππος, καὶ τῶν ἄλλων Θετταλῶν· καὶ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἔθος ὑμᾶς εἴθικεν ἀφόβως τε καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι, ἐάν τις τι ἔρηται, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς εἰδότας ἄτε καὶ αὐτὸς παρέχων αὐτὸν ἐρωτᾶν τῶν Ἑλλήνων τῶι βουλομένῳ ὅ τι ἂν τις βούληται, καὶ οὐδενὶ ὅτῳ οὐκ ἀποκρινόμενος.

A 19 /2 = Aristotelés, Política III, 2; p. 1275b 26

Γοργίας μὲν οὖν ὁ Λεοντῖνος τὰ μὲν ἴσως ἀπορῶν τὰ δ' εἰρωνευόμενος ἔφη καθάπερ ὄλμους εἶναι τοὺς ὑπὸ τῶν ὄλμοποιῶν πεποιημένους, οὕτω καὶ Λαρισαίους τοὺς ὑπὸ τῶν δημιουργῶν πεποιημένους· εἶναι γὰρ τινὰς Λαρισοποιούς.

A 20 /1 = Platón, Gorgias 447c

βούλομαι γὰρ πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ, τίς ἡ δύναμις τῆς τέχνης τοῦ ἀνδρός, καὶ τί ἐστιν ὃ ἐπαγγέλλεται τε καὶ διδάσκει· τὴν δὲ ἄλλην ἐπίδειξιν εἰς αὐθις, ὥσπερ σὺ λέγεις, ποιησάσθω. Ὅυδὲν οἶον τὸ αὐτὸν ἐρωτᾶν, ὦ Σώκρατες· καὶ γὰρ αὐτῶι ἐν τοῦτ' ἦν τῆς ἐπιδείξεως· ἐκέλευε γοῦν νυνδὴ ἐρωτᾶν ὅ τι τις βούλοιο τῶν ἔνδον ὄντων, καὶ πρὸς ἅπαντα ἔφη ἀποκρινεῖσθαι.

A 20 /2 = Platón, Gorgias 449c

καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο ἐν ἐστὶν ὧν φημι, μηδένα ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ τὰ αὐτὰ εἰπεῖν. ἡ τούτου μὴν δεῖ, ὦ Γοργία· καὶ μοι ἐπίδειξιν αὐτοῦ τούτου ποιήσαι, τῆς βραχυλογίας, μακρολογίας δὲ εἰς αὐθις.

A 21 = Platón, Meno 95c

Γοργίου μάλιστα, ὃ Σώκρατες, ταῦτα ἄγαμαι, ὅτι οὐκ ἄν ποτε αὐτοῦ τοῦτο ἀκούσαις ὑπισχνουμένου (διδάσκαλον εἶναι ἀρετῆς), ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων καταγελαῖ, ὅταν ἀκούσῃ ὑπισχνουμένων· ἀλλὰ λέγειν οἶεται δεῖν ποιεῖν δεινούς.

A 22 = Platón, Gorgias 456b

πολλάκις γὰρ ἤδη ἔγωγε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ (A 2) καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἰατρῶν εἰσελθὼν παρὰ τινὰ τῶν καμνόντων οὐχὶ ἐθέλοντα ἢ φάρμακον πιεῖν ἢ τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχεῖν τῷ ἰατρῷ, οὐ δυναμένου τοῦ ἰατροῦ πεῖσαι, ἐγὼ ἔπεισα οὐκ ἄλλῃ τέχνῃ ἢ τῇ ῥητορικῇ.

A 23 = Aristotelés, Rhetorica III, 3; p. 1406b 14

τὸ δὲ Γοργίου εἰς τὴν χελιδόνα, ἐπεὶ κατ' αὐτοῦ πετομένη ἀφῆκε τὸ περιττωμα, ἄριστα τῶν τραγικῶν· εἶπε γὰρ 'αἰσχρόν γ' ὦ Φιλομήλα'. ὄρνιθι μὲν γάρ, εἰ ἐποίησεν, οὐκ αἰσχρόν, παρθένωι δὲ αἰσχρόν. εὖ οὖν ἐλοιδόρησεν εἰπὼν ὃ ἦν, ἀλλ' οὐχ ὃ ἔστιν.

A 24 = Filostratos Flavius, Vitae sophistarum I prooem; p. 4, 4 Kayser

ὁ δὲ Γοργίας ἐπισκώπτων τὸν Πρόδικον, ὡς ἔωλά τε καὶ πολλάκις εἰρημένα ἀγορεύοντα, ἐπαφῆκεν ἑαυτὸν τῷ καιρῷ· οὐ μὴν φθόνου γε ἤμαρτεν· ἦν γὰρ τις Χαιρεφῶν Ἀθήνησιν ... οὗτος ὁ Χαιρεφῶν τὴν σπουδὴν τοῦ Γοργίου διαμασώμενος· 'διὰ τί, ἔφη, ὦ Γοργία, οἱ κύαμοι τὴν μὲν γαστέρα φυσῶσι, τὸ δὲ πῦρ οὐ φυσῶσι;' ὁ δὲ οὐδὲν ταραχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐρωτήματος 'τουτὶ μὲν, ἔφη, σοὶ καταλείπω σκοπεῖν, ἐγὼ δὲ ἐκεῖνο πάλαι οἶδα, ὅτι ἢ γῆ τοὺς νάρθηκας ἐπὶ τοὺς τοιούτους φύει'.

A 25 /1 = Platón, Phaedrus 267a

Σ. Ἐῶμεν δὴ τά γε σμικρά· ταῦτα δὲ ὑπ' αὐγὰς μᾶλλον ἴδωμεν, τίνα καὶ πότ' ἔχει τὴν τῆς τέχνης δύναμιν.

Φ. Καὶ μάλα ἐρρωμένην, ὦ Σώκρατες, ἔν γε δὴ πλήθους συνόδοις.

Σ. Ἔχει γάρ. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε, ἰδὲ καὶ σὺ εἰ ἄρα καὶ σοὶ φαίνεται διεστηκὸς αὐτῶν τὸ ἥτριον ὥσπερ ἐμοί.

Φ. Δείκνυε μόνον.

A 25 /2 = Cicero, Brut. 12, 47

communes loci (Protagoras B 6) quod idem fecisse Gorgiam, cum singularum rerum laudes vituperationesque conscripsisset, quod iudicaret hoc oratoris esse maxime proprium rem augere posse laudando vituperandoque rursus adfligere.

A 26 /1 = Platón, Philebus 58a

ἤκουον ... Γοργίου πολλάκις, ὡς ἢ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέρου πασῶν τεχνῶν· πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα δι' ἐκόντων, ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο.

A 26 /2 = Cicero, de inv. 5, 2

Gorgias Leontinus, antiquissimus fere rhetor, omnibus de rebus oratorem optime posse dicere existimavit.

A 27 /1 = Platón, Gorgias 450b

τῶν μὲν ἄλλων τεχνῶν περὶ χειρουργίας τε καὶ τοιαύτας πράξεις ὡς ἔπος εἰπεῖν πᾶσα ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη, τῆς δὲ ῥητορικῆς οὐδὲν ἐστὶν τοιοῦτον χειρουργήμα, ἀλλὰ πᾶσα ἢ πράξις καὶ ἢ κύρωσις διὰ λόγων ἐστὶ. διὰ ταῦτ' ἐγὼ τὴν ῥητορικὴν τέχνην ἀξιῶ εἶναι περὶ λόγους, ὀρθῶς λέγων ὡς ἐγὼ φημι.

A 27 /2 = Olympiodóros, In Platonis Gorgiam commentaria; p. 131 Jahn = IV, 9 Westerink
οἱ περὶ τὰς λέξεις δεινοὶ λαμβάνονται τῶν δύο λέξεων τοῦ τε χειρουργήματος καὶ τῆς κυρώσεως ὡς μὴ λεγομένων· κατὰ ἀλήθειαν γὰρ οὐδὲ λέγονται. φαμὲν οὖν, ὅτι, ἐπειδὴ Γοργίας ὁ λέγων, ὡς ἀπ' ἐκείνου προφέρει τὰς λέξεις ἐγχωρίουσ οὔσας· Λεοντίνος γὰρ ἦν.

A 28 = Platón, Gorgias 453a

εἴ τι ἐγὼ συνήμι, λέγεις ὅτι πειθοῦς δημιουργός ἐστιν ἡ ῥητορική καὶ ἡ πραγματεία αὐτῆς ἅπασα καὶ τὸ κεφάλαιον εἰς τοῦτο τελευτᾷ. 455 A ἡ ῥητορική ἄρα, ὡς ἔοικεν, πειθοῦς δημιουργός ἐστι πιστευτικῆς, ἀλλ' οὐ διδασκαλικῆς, περὶ τὸ δίκαιόν τε καὶ ἄδικον.

A 29 /1 = Aristotelés, Rhetorica III, 1; p. 1404a 24

ἐπεὶ δ' οἱ ποιηταὶ λέγοντες εὐήθη διὰ τὴν λέξιν ἐδόκουν πορίσασθαι τήνδε τὴν δόξαν, διὰ τοῦτο ποιητικὴ πρώτη ἐγένετο λέξις οἷον ἡ Γοργίου. καὶ νῦν ἔτι οἱ πολλοὶ τῶν ἀπαιδευτῶν τοὺς τοιούτους οἴονται διαλέγεσθαι κάλλιστα.

A 29 /2 = Syrianos, Comm. in Hermogenis librum I, 11, 20 Rabe

Γοργίας μὲν τὴν ποιητικὴν ἐρμηνείαν μετήνεγκεν εἰς λόγους πολιτικούς, οὐκ ἀξιῶν ὅμοιον τὸν ῥήτορα τοῖς ιδιώταις εἶναι. Λυσίας δὲ τὸναντίον ἐποίησε κτλ...

A 30 = Cicero, Orat. 12, 39

haec tractasse Thrasy-machum Calchedonium primum et Leontinum ferunt Gorgiam, Theodorum inde Byzantium multosque alios quos logodaidē Louj appellat in Phaedro Socrates.

A 31 = Cicero, Orat. 49, 165

in huius concinnitatis consecratione Gorgiam fuisse principem accepimus.

A 32 /1 = Cicero, Orat. 52, 175

princeps inveniendi fuit Thrasy-machus, cuius omnia nimis etiam extant scripta numerose. nam ... paria paribus adiuncta et similiter definita itemque contrariis relata contraria, quae sua sponte, etiamsi id non agas, cadunt plerumque numerose, Gorgias primus invenit, sed eis usus est intemperantius...

A 32 /2 = Cicero, Orat. 52, 176

Gorgias autem avidior est generis eius et eis festivitibus (sic enim ipse censet) insolentius abutitur, quas Isocrates, cum tamen audisset in Thessalia adulescens senem iam Gorgiam moderatius iam temperavit.

A 32 /3 = Dionýsios Halikarn., De Isaeo 19. 8 Usener

ένθυμούμενος δέ, ὅτι τήν μὲν ποιητικὴν κατασκευὴν καὶ τὸ μετέωρον δὴ τοῦτο καὶ πομπικὸν εἰρημένον οὐδεὶς Ἴσοκράτους ἀμείνων ἐγένετο, παρέλιπον ἐκῶν οὓς ἦιδειν ἦττον ἐν ταῖς ἰδέαις ταύταις κατορθοῦντας, Γοργίαν μὲν τὸν Λεοντῖνον ἐκπίπτοντα τοῦ πατρῖου καὶ πολλαχοῦ παιδαριώδη γιγνόμενον ὄρων.

A 33 = Athénaios, Deipnosophistae V, 220d

ὁ δὲ Πολιτικὸς αὐτοῦ (Ἐντισθένης) διάλογος ἀπάντων καταδρομὴν περιέχει τῶν Ἀθηνησιν δημαγωγῶν, ὁ δ' Ἀρχέλαος Γοργίου τοῦ ῥήτορος.

A 34 = Kléméns Alex., Stromata VI, 26,8

Μελησαγόρου (FHG II, 21) γὰρ ἔκλεψεν Γοργίας ὁ Λεοντῖνος καὶ Εὐδήμος ὁ Νάξιος (FHG II, 20) οἱ ἱστορικοὶ καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ Προκοννήσιος Βίων (FHG II, 19).

A 35 = Filostratos, Epistulae et dialexeis 73. 17 Kayser (II, 257, 2 Teubn.)

Γοργίου δὲ θαυμασταὶ ἦσαν ἄριστοὶ τε καὶ πλεῖστοι· πρῶτον μὲν οἱ κατὰ Θετταλίαν Ἕλληνες, παρ' οἷς τὸ ῥητορεῦειν γοργιάζειν ἐπωνυμίαν ἔσχεν, εἶτα τὸ ξύμπαν Ἑλληνικόν, ἐν οἷς Ὀλυμπίασι διελέχθη κατὰ τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς τοῦ νεῶ βαλβίδος. λέγεται δὲ καὶ Ἀσπασία ἢ Μιλησία τὴν τοῦ Περικλέους γλῶτταν κατὰ τὸν Γοργίαν θῆξαι, Κριτίας δὲ καὶ Θουκυδίδης οὐκ ἀγνοοῦνται τὸ μεγαλάνυμον καὶ τὴν ὄφρυν παρ' αὐτοῦ κεκτημένοι, μεταποιοῦντες δὲ αὐτὸ ἐς τὸ οἰκεῖον ὁ μὲν ὑπ' εὐγλωττίας, ὁ δὲ ὑπὸ ῥώμης· καὶ Αἰσχίνης δὲ ὁ ἀπὸ τοῦ Σωκράτους, ὑπὲρ οὗ πρῶην ἐσπούδαζες, ὡς οὐκ ἀφανῶς τοὺς διαλόγους κολάζοντος, οὐκ ἄκνει γοργιάζειν ἐν τῷ περὶ τῆς Θαρρηλίας λόγῳ· φησὶ γάρ που ᾧδε (fr. 22 Dittmar): Ἐθαρρηλία Μιλησία ἐλθοῦσα εἰς Θετταλίαν ξυνην Ἀντιόχῳ Θετταλῷ βασιλεύοντι πάντων Θετταλῶν. αἱ δὲ ἀποστάσεις αἱ τε προσβολαὶ τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαζον πολλαχοῦ μὲν μάλιστα δὲ ἐν τῷ τῶν ἐποποιῶν κύκλῳ.